

Nr 723

Av fröken Löwenhielm m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 123, angående skolväsendets ordnande på real-skolestadiet under övergångstiden före enhetsskolans genomförande m. m.

Med tillfredsställelse finner man att departementschefen i propositionen nr 123 föreslår, att statsbidrag till byggnader för högre skolor skall ges. Man hade dock väntat, att bidraget skulle utgå retroaktivt. Redan 1946 fick skolöverstyrelsen Kungl. Maj:ts uppdrag att verkställa utredning i denna fråga. Att kommuner, som under efterkrigstiden med stora ekonomiska uppoffringar byggt nya lokaler för sina högre skolor, ej skall få något statsbidrag är otillfredsställande. Rättvisan mot de olika kommunerna kräver, att statsbidraget göres retroaktivt på sätt, som en gång skedde för folkskolorna. Den tidpunkt från vilken statsbidrag lämpligen skall retroaktivt kunna utgå bör göras till föremål för närmare undersökning.

Med tillfredsställelse finner man även, att departementschefen föreslagit avskaffandet av terminsavgifter såväl för realskolorna och högre kommunala skolor som för gymnasierna. Förslaget hur de högre kostnaderna för de statliga skolorna skall fördelas mellan stat och kommun är icke helt tillfredsställande. Primärkommunernas utgifter för dessa skolor ökar på detta sätt ganska kraftigt. Då det som skolöverstyrelsen påpekar förekommer, att mer än hälften av lärjungarna ej tillhör läroverkskommunen, är det förståeligt, att dessa kommuner finner utgifterna dryga. Detta torde i första hand gälla gymnasierna, där det i landsorten snarast är regel att flertalet lärjungar kommer från andra kommuner. Man bör därför ytterligare undersöka möjligheten av att statens andel blir väsentligt högre än de föreslagna ca 50 procent. På så sätt kan man få en något rättvisare fördelning av kostnaderna för den högre undervisningen. Det finns nu stora kommuner, som skickar all den ungdom, som vill ha högre skolundervisning, till en mindre grannkommun, som får stå för dryga kostnader för dessa barn. För att dessa kommuner skall bli villiga att avskaffa terminsavgifterna, innan frågan om samverkan mellan kommunerna blir löst, bör högre statsbidrag kunna påräknas.

I propositionen föreslås, att kommunerna skall erhålla hälften av hyresintäkterna och att andra hälften skall gå till biblioteks- och materielkassan. Denna siffra, 50 procent, bör ej kategoriskt fastslås. Om t. ex. en kommun, när en ny aula skall byggas, vill utrusta denna med särskilda anordningar för scen eller göra den större än vad läroverket har behov av, för att den

skall kunna användas som teaterlokal och samlingssal, och kommunens anordningar härför fordrar betydande merinvesteringar, bör Kungl. Maj:t kunna medge annan fördelning av hyresintäkterna.

Med hänvisning till ovanstående hemställer vi,

att riksdagen måtte besluta

att statsbidrag till byggnader till högre skolor skall utgå retroaktivt fr. o. m. år 1946 eller annan tidpunkt, som Kungl. Maj:t äger att bestämma,

att statsbidrag utöver vad departementschefen föreslagit i vissa fall må kunna utgå även för kostnader för uppvärmning och belysning,

samt att fördelningen av hyresintäkterna måtte efter framställning från kommunerna få ske även på annat sätt än att 50 procent går till kommunen och 50 procent till biblioteks- och materielkassan.

Stockholm den 6 april 1956

Brita Löwenhielm

Erik Östrand

Patrik Svensson

John R. Anderson

Nils Nestrup